

Lietuvos Respublikos
socialinės apsaugos
ir darbo ministerija

Profesinių
kompetencijų
tobulinimo centras

Metodinės rekomendacijos socialiniams darbuotojams bendraujant su "suverenais"

Profesinių kompetencijų tobulinimo centras

Vilnius
2023-08-24

- *Koks tai nusikaltimas? Kuo esu kaltinamas?*

- *Jūs padarėte kelių eismo taisyklių pažeidimą. Tas, kas Viktorijos valstijoje padaro kelių eismo taisyklių pažeidimą, turi man nurodyti savo vardą, pavardę, adresą ir pateikti vairuotojo pažymėjimą.*

- *Koks tai nusikaltimas? Jei tai būtų nusikaltimas, turėtų būti auka. Aš filmuoju šį pokalbį.*

- *Matau, nes laikote iškėlęs telefoną. Aš nesakau, kad tai nusikaltimas. Tai nusižengimas Viktorijos valstijoje. Jūs esate šiuo metu Viktorijos valstijoje. Ar sutinkate su tuo?*

- *Nesuprantu klausimo.*

- *Nejaugi? Na, aš sakau Jums, kad esate Viktorijos valstijoje. Jei nežinote, kur esate, tai irgi problema. Jūs vairuojate motorinę transporto priemonę Viktorijos valstijoje. Galite vadinti ją kaip norite, bet aš jums sakau – tai yra motorinė transporto priemonė. Todėl jūs turite laikytis visų Viktorijos valstijos taisyklių ir įstatymų. Ar dabar suprantate? Ar tai jūsų transporto priemonė?*

- *Taip, tai mano privatus turtas.*

- *Jeigu naudojate šią priemonę Viktorijos valstijos keliuose, turite laikytis įsipareigojimų Viktorijos valstijai. Ar vykdysite šiuos įsipareigojimus, ar turėsime jus suimti?*

- *Oi oi oi.*

- *Esate suimtas už tai, kad nenurodėte savo vardo ir adresą.*

Tai ištrauka iš Viktorijos valstijos Australijoje policijos pareigūnų ir „suverenaus“ save pasiskelbusio asmens pokalbio. Asmuo buvo sustabdytas kelyje dėl greičio viršijimo. Publikuotame vaizdo įrašė matoma, kaip policijos pareigūnai ilgai ir ramiai aiškina asmeniui apie jo padarytą nusižengimą ir galiausiai sulaiko dėl to, kad asmuo nevykdo teisėtų pareigūnų reikalavimų.

[Visas straipsnis >>](#)

Visame pasaulyje plinta „suverenų“ ir panašių asmenų grupių judėjimai. Šie asmenys atsisako pilietinių pareigų, nepaiso valstybės taisyklių, konfliktuoja su valstybinėmis ir privačiomis institucijomis, atsisako valstybės dokumentų.

Kaip turėtume reaguoti?

Stiprinti bendruomenes

Svarbu siekti, kad bendruomenių lyderiai ir nariai netaptų pažeidžiami, neįsitrauktų į „suverenų“ judėjimus.

Informuoti žmones

Suteikti žmonėms suprantamą ir patikimą informaciją, kad jiems nereikėtų jos ieškoti įvairiuose dezinformacijos kanaluose.

Mažinti abejingumą

Skatinti žmones nelikti abejingiems ir pranešti apie visuomenės taisykles ir normas pažeidžiančias veiklas savo bendruomenėje.

Padėti šeimoms

Dirbti su šeimomis, kurių nariai įsitraukia ar yra linkę įsitraukti į tokius judėjimus.

Gebėti bendrauti

„Suverenų“ judėjimai užduoda daug tipinių klausimų. Socialiniai darbuotojai turi turėti paruoštų tipinių atsakymų.

Šiuolaikinėje visuomenėje tokių grupių daugėja, nes daug žmonių patiria bejėgiškumo jausmus, kurie juos ir paskatina ieškoti pagalbos tarp tokių žmonių grupių. Socialiniams darbuotojams reikia žinių ir įgūdžių, kurie padėtų vis daugiau žmonių nepatekti ar patekus išeiti iš tokių grupių

REKOMENDUOJAME

[Straipsnis Delfi.lt >>](#)

Požėla – apie trijų pagrobtų vaikų paiešką: dirbame su įdomia visuomenės grupe

[Straipsnis Lrt.lt >>](#)

VSD: valstybės teisėtumą neigiančių asmenų judėjimas turi šalininkų ir Lietuvoje

[Straipsnis Lrytas.lt >>](#)

Aiškėja daugiau detalių apie 3 vaikus pagrobusius Vilčinskus: atskleidė keliamą pavojų

20 rekomendacijų bendraujant su „suverenais“

- 1 Būkite pasirengę susidurti su tokiu elgesiu, apie kokį net negalėtumėte pagalvoti.** Neturėkite jokių išankstinių lūkesčių, vizijų. „Suverenai“ gali nepaisyti žmonių bendruomenėse savaime suprantamų, įprastų elgesio normų, etinių taisyklių. Būkite pasirengęs, kad jūsų gali visiškai negerbti, įžeisti, apšmeižti, apkaltinti.
- 2** Jei žinote, kad teks susidurti su „suverenu“ (darbe, bendruomenėje), **pasiruoškite tam iš anksto.** Pasidomėkite šiuo judėjimu plačiau (žr. straipsnių nuorodas aukščiau). Žinokite jų vartojamus terminus ir drąsiai juos naudokite bendraujant. „Suverenai“ dėl to jausis keistai, nes yra įpratę, kad dauguma žmonių sutrinka susidūrę su jų filosofija.
- 3 Akcentuokite dalykus, kurie jų filosofijoje nesutampa,** pvz., jie nenori laikytis pareigų, taisyklių, mokėti mokesčių, bet yra linkę naudotis teisėmis ir privilegijomis, pvz., gauti sveikatos priežiūros paslaugas, kurti verslą, vairuoti automobilį, naudotis viešosiomis erdvėmis ir pan.
- 4 Būkite susikoncentravę** į tai, ką sprendžiate ar dėl ko kalbatės. „Suverenai“ siekia išvesti iš pusiausvyros, atitraukti dėmesį, klaidinti, uždavinėti daug nesusijusių klausimų, tęsti laiką. Apsistokite ties viena tema, stenkitės nukrypusį pokalbį grąžinti prie tikslo. Pasiūlykite su tema nesisijusius klausimus užduoti kitų susitikimų metu.
- 5 „Suverenai“ dažnai kartoja savo teiginius, tad ir jūs drąsiai tai darykite.** Jie būna iš anksto apgalvoję ir pasiruošę savo kalbą. Būkite pasiruošę ir jūs.

20 rekomendacijų bendraujant su „suverenais“

- 6** **Bendraudami su „suverenu“ būkite ramūs, šalti, išlaikykite sveiką protą,** remkitės teisės aktais, taisyklėmis, visuotinomis elgesio normomis. Neįsijauskite pernelyg į tai, ką jie sako, nes neretai konfliktas būna keliamas dirbtinai. Jūs neturėtumėte prisidėti ir eskaluoti konflikto. Jūsų užduotis – de eskaluoti.
- 7** **Jei tenka priimti „suverenų“ dokumentus, įsitikinkite jų teisėtumu.** „Suverenai“ gali pateikti suklastotus dokumentus (ypač susijusius su asmens tapatybe – pasas, gimimo liudijimas, vairuotojo pažymėjimas ir pan.), neprisistatyti savo vardu ir pan.
- 8** „Suverenai“ yra nihilistai ir manipulatoriai. **Juos reikia priimti tokius, kokie jie yra ir žaisti pagal jų taisykles.** Atsakyti į jų paklausimus nurodant terminą ir duoto žodžio laikytis. Kaip su vaikais, jei pažadėjai, kad imsiesi tam tikrų priemonių, būtinai turi savo pažadą įvykdyti.
- 9** **Reikia stengtis nepaleisti jų iš akių, rinkti informaciją apie bet kokį bendravimą su klientu,** tam pasitelkiant valstybines institucijas, pvz., policiją.
- 10** **Taikykite darbo metodus, kaip dirbant su manipulatoriais:** viešumas, sklaida ir bendradarbiavimas su kitomis institucijomis, tinkamai charakterizuojant asmenį, vengiant galimybės manipuluoti informacija.
- 11** **Supraskite skirtumą tarp asmens nuomonės raiškos ir neteisėtų veiksmų.** Nors asmens nuomonės raiška jums gali atrodyti neįprasta, nemaloni, erzinti, tačiau kiekvienas žmogus turi tokią teisę. Svarbu atskirti kada yra tik nuomonės išreiškimas, o kada – galimas pažeidimas, aplaidumas, pareigų nesilaikymas ir pan.

20 rekomendacijų bendraujant su „suverenais“

12 Nenuleiskite rankų. Net jei atrodo, kad suverenai pasiekė savo neteisėtus tikslus, anksčiau ar vėliau jis susidurs su sunkumais ar bus nubaustas. Patys ne tik gerai išmanykite valstybėje galiojančias taisykles, bet ir tikėkite, kad jos veikia.

13 „Suverenai“ dažnai reikalauja pateikti jiems įvairius dokumentus. **Žinokite kuriuos dokumentus kam privalote teikti, o kam neprivalote.** Jei privalote pateikti tam tikrus dokumentus, venkite pateikinti perteklinę informaciją.

14 Jei turite galimybę, **neskubėkite iškart atsakinėti į „suverenų“ klausimus.** Galite išklaudyti, pasižymėti, priimti jų raštus, tačiau jeigu manote, kad jums reikia daugiau laiko ar konsultacijų, taip ir paaiškinkite.

15 **Teikdami „suverenams“ tam tikrus raštus, būkite itin atidūs ir dėmesingi.** Net menka, smulki klaidelė neliks nepastebėta. Išsaugokite visus jų pateiktus raštus, dokumentus, net vokus.

16 **Nebandykite įtikinti „suverenų“, kad jų filosofija ar požiūris yra blogas.** Bendraudami remkitės tik konkrečiais teisės aktais, faktais, taisyklėmis, venkite subjektyvumo.

17 „Suverenai“ linkę burtis į grupes ir keliose įrodinėti savo tiesą arba bandyti įbauginti, ypač valstybinėse institucijose. Jie tiki, kad valstybės institucijų darbuotojai yra nelegalios, neteisėtos valdžios atstovai. **Stenkitės bendraudami su jais nelikti vieni. Jei galite, pasikvieskite kartu kolegą.**

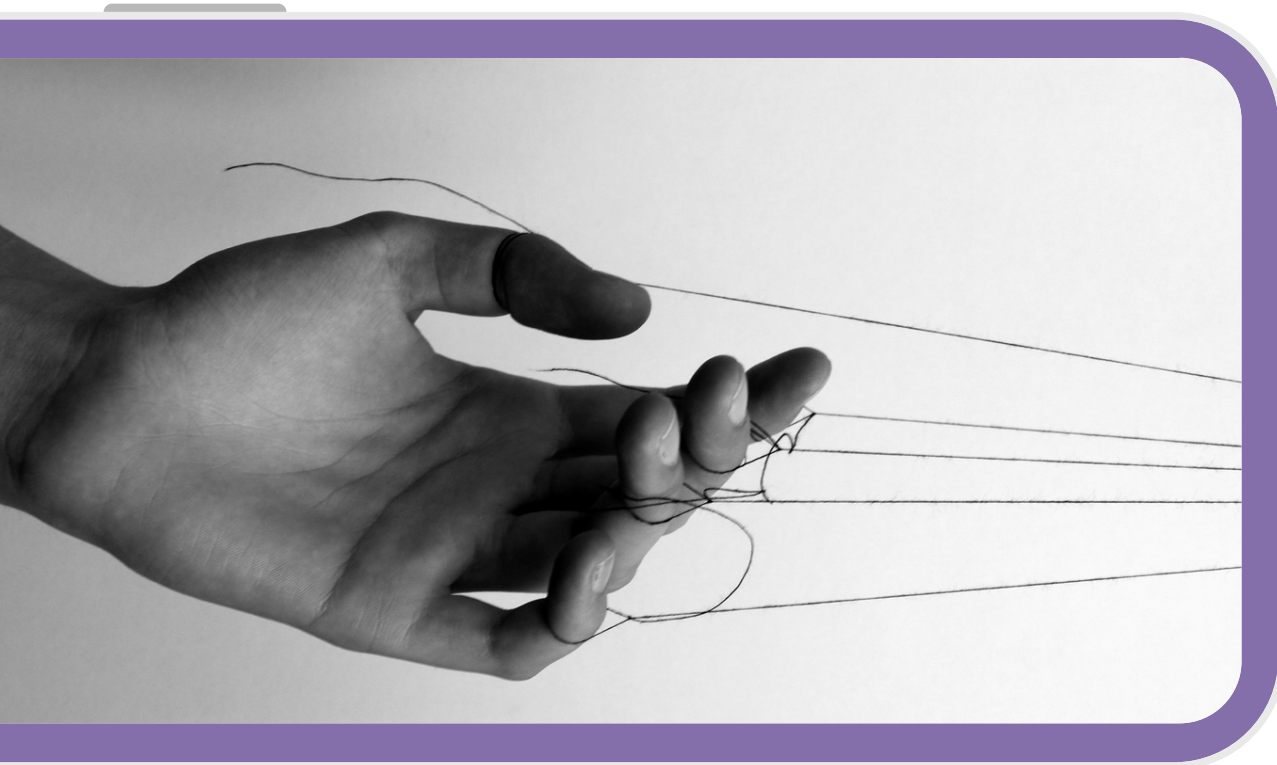

20 rekomendacijų bendraujant su „suverenais“

18 Neįžeidinėkite, nepulkite, nedemonstruokite savo neigiamo nusiteikimo asmens atžvilgiu. Tai ne tik neetiška, bet gali jus supriešinti kitų žmonių akivaizdoje, sukelti perdėtą aplinkinių užuojautą, gailėtį suvereno atžvilgiu.

19 Dirbant su tokiais asmenimis, būtina į jų skundus reaguoti tinkamai. Teikti teisingą ir išsamią informaciją toms institucijoms, į kurias pateikti skundai, nepasiduoti provokacijoms ir baimei, neleisti žeminti savo autoriteto, net ir jei ir savo teises reikėtų apginti teismuose (beveik visi atvejai baigiasi teismais).

Nors jie ir nepripažįsta valstybės sandaros ir joje galiojančių įstatymų, galų gale jie jiems paklūsta, kartais ir ne savo noru. Jų elgesys po kurio laiko pasikeičia.

20 rekomendacijų bendraujant su „suverenais“

20 Standartinių atsakymų sąrašas

-Aš visiškai laisvas žmogus, man negali būti taikomos kažkieno sugalvotos taisyklės.

-Jūs laisvas žmogus, tačiau jums reikalinga valstybės teikiama apsauga. Ką darytumėte jei būtumėte užpultas gatvėje? Jeigu jūsų namas degtų, kaip jį gesintumėte? Ar kviestumėte ugniagesius? Ar ugniagesiai galėtų atsisakyti gesinti jūsų namą? Jums reikalinga valstybės pagalba ir jos suteikiamos teisės, todėl turite laikytis ir pareigų.

-Galiu važiuoti kur noriu, eiti kur noriu.

-Jūs gyvenate Lietuvos valstybėje, teisingai? Jei gyvenate Lietuvos valstybėje, Jums privalomi Lietuvos Respublikos įstatymai. Jei gyventumėte kitoje valstybėje, turėtumėte laikytis kitos valstybės įstatymų.

-Aš jus filmuojau. Viskas bus panaudota teisme.

-Taip, aš matau, kad filmuojate, nes laikote telefoną rankoje.

-(užduoda pasikartojančius klausimus, nukreipinėja pokalbį ir t.t.)

-Turiu 10 minučių. Prašau sakyti klausimo esmę. Jei turite daugiau klausimų, galėsime juos aptarti kitu metu.

-Ar jūs girdite mane, atsakykite tuoj pat.

-Aš jus išgirdau, supratau, pasižymėjau jūsų pageidavimus. Atsakysime jums artimiausiu metu, kai išnagrinėsime jūsų kreipimąsi.

Ugdykime kompetencijas, nepalikime kolegų vienų!

Reikia ugdyti viešųjų paslaugų srities darbuotojų kompetencijas, kad jie žinotų kaip atpažinti suverenus ir kaip profesionaliai reaguoti.

Socialinis darbuotojas visais atvejais turi turėti palaikymą, tiek pradėjus bendrauti su tokiais žmonėmis, tiek ir tęsiant bendravimą.

Socialinis darbuotojas turi mokėti priimti teisingus sprendimus, tinkamai reaguoti į jų elgesį, suprasti savo įstaigos misiją, vertybes ir darbo pobūdį, bendradarbiauti su kitomis institucijomis ir operatyviai informuoti apie jų veiksmus.

Socialinis darbuotojas turi turėti bendravimo, konfliktų valdymo, darbo stresinėje situacijoje, darbo komandoje įgūdžių.

Socialinis darbuotojas neturi likti vienas. Todėl būtina organizuoti atvejo aptarimo posėdžius, tarpžinybinius pasitarimus, mokymus (kaip dirbti su konfliktiškais, agresyviais, manipuliuoti linkusiais žmonėmis, kaip dirbti stresinėje situacijoje ir kaip valdyti krizines situacijas arba konfliktus, kaip dirbti komandoje) ir užtikrinti pagalbos darbuotojams teikimą bet kuriuo paros laiku.

„Suverenai“ su pasididžiavimu dalinasi vaizdo įrašais, kuriuose sutrikę, nustebę, pasimetę valstybės tarnautojai, viešųjų paslaugų srities darbuotojai atsakinėja į jų klausimus, skaito raštus ir pan. „Popierinis terorizmas“ apsunkina valstybės institucijų darbą ir nukreipia tarnautojus nuo svarbių jų atliekamų užduočių. Svarbiausia prevencija – pasirengimas!

Rekomendacijas paruošė Miglė Maniušytė, Lietuvos socialinių darbuotojų asociacijos viceprezidentė, Profesinių kompetencijų tobulinimo centro ekspertė

Lietuvos Respublikos
socialinės apsaugos
ir darbo ministerija

Profesinių
kompetencijų
tobulinimo centras

Metodinės rekomendacijos leidžiamos ir platinamos pagal projektą "Socialinių paslaugų srities darbuotojų profesinių kompetencijų tobulinimo centro veikla: Lietuvos socialinio darbo ateitį kuriančios kompetencijos". Projektą vykdo Lietuvos socialinių darbuotojų asociacija. Projektą finansuoja Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija.